

Percentilové grafy - o čem vypovídají?

URL článku:

magazin/specialy/vyziva-deti/Percentilove-grafy---o-cem-vypovidaji__s20129x11212.html

Percentilové grafy využívají pediatři pro hodnocení růstu a vývoje dětí i dospívajících - s jejich pomocí se hodnotí vývoj tělesné výšky, hmotnosti, obvodu hlavy i dalších parametrů. Odchytky ve vývoji tělesných parametrů mohou poukázat na nevhodné složení stravy, ale i na probíhající onemocnění.

Posouzení růstu a rozvoje tělesných znaků dětí a dospívajících je důležitou součástí pediatrických vyšetření - slouží ke **zhodnocení zdravotního a výživového stavu** vyšetřovaného dítěte či dospívajícího. S pomocí percentilových grafů pediatr dokáže vyhodnotit, jestli rozvoj tělesných znaků dítěte odpovídá jeho věku.

Hodnotí se obvod hlavy, tělesná výška, hmotnost, poměruje se také hmotnost k tělesné výšce a BMI ([Body Mass Index](#)). Body Mass Index se využívá zejm. u starších dětí, u mladších se více poměruje hmotnost k tělesné výšce. Sledování může být rozšířeno také o obvod paže, břicha a boků, které mohou pomoci zhodnotit rovnoměrnost rozložení tukové tkáně v organismu.

Hodnocení BMI a hmotnosti k tělesné výšce podle percentilových grafů

Classification of the child's growth by weight-for-height or BMI centile charts

Percentilové pásmo Centile channel	Hodnocení Classification
97 <	obézní / obese
90 – 97	nadměrná hmotnost / overweight
75 – 90	robustní / plump
25 – 75	proporcionální / proportionate
10 – 25	štíhlé / thin
< 10	hubené / underweight

Poznámka: Hodnocení podle hmotnosti k tělesné výšce nemusí nutně korespondovat s hodnocením podle BMI.

Zdroj: [Státní zdravotní ústav, Celostátní antropologický výzkum](#)

- **Odchylka od běžných hodnot** tělesných parametrů – zpomalený nebo zastavený růst, nízká nebo nadměrná hmotnost – **může upozornit na nevhodné [stravovací návyky](#)** (nízký i nadměrný příjem stravy), ale i na možné probíhající onemocnění.

Nehodnotí se jen jeden samostatný výsledek, ale zejména **vývoj hodnot v čase**. Samozřejmě je třeba ale **přihlédnout i k tělesné konstituci rodičů** – výška, hmotnost i obvod hlavy jsou ovlivněny dědičnými dispozicemi.

Jak byly grafy vytvořeny?

Percentilové grafy jsou obvykle sestaveny na základě výsledků národních studií popisujících růst a prospívání dětí. Některé země využívají referenční údaje Světové zdravotnické organizace, jiné (např. Česká republika) si stanovují **vlastní hodnoty podle výsledků národních studií** růstu dětí v dané oblasti a období. Proto se také referenční údaje v různých oblastech světa mohou lišit.

Grafy jsou sestavovány s pomocí matematických metod, nejsou shodné pro chlapce a dívky, každé pohlaví má s ohledem na jiný vývoj tělesných parametrů vlastní sadu grafů. Grafy jsou **součástí očkovacího průkazu dítěte**, můžeme je najít také na webových stránkách [Státního zdravotního ústavu](#) nebo na webových stránkách www.rustovyhormon.cz.

O čem vlastně graf vypovídá a jak se v něm zorientovat?

Na první pohled působí percentilové grafy poměrně složitě, ale pracovat se s nimi člověk naučí poměrně rychle a snadno. Percentilové grafy sestávají z percentilových křivek, které dělí graf do jednotlivých pásem – křivky odpovídají 3., 10., 25., 50., 75., 90. a 97. percentilu. **Padesátý percentil odpovídá střední hodnotě** daného tělesného znaku.

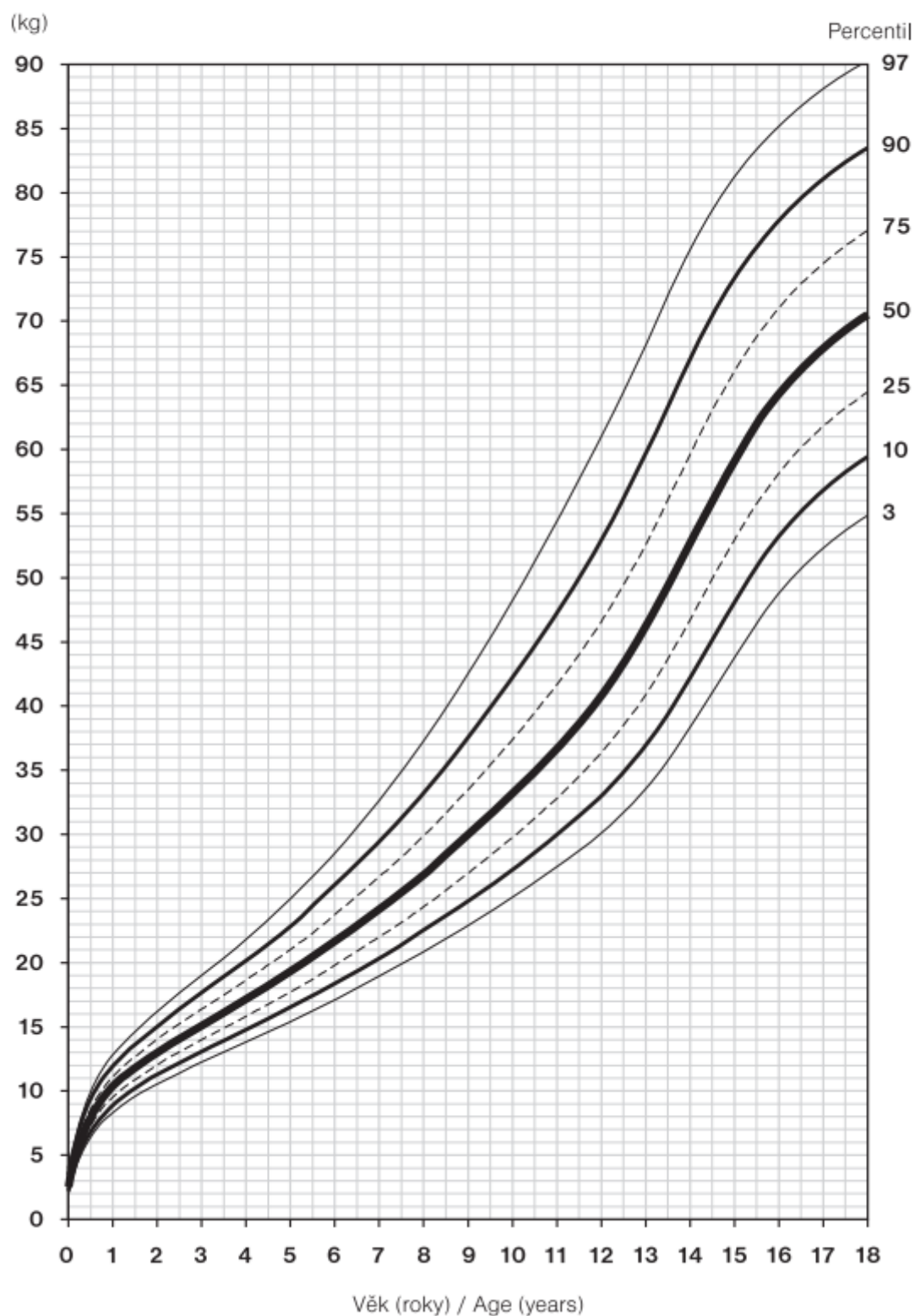
Hodnota konkrétního percentilu (obvykle vztaženého k určitému věku) konkrétně znamená, že **dané procento dětí dosahuje této hodnoty a hodnot nižších**. Při hodnocení váhy dětí a dospívajících zjišťujeme, že **mezi 25.-75. percentilem se nachází děti s váhou proporcionální, optimální**. Hodnoty váhy odpovídající rozmezí 10. až 25. percentilu se posuzují jako štíhlost, pod 10. percentil již jako nízká hmotnost. Naopak mezi 75. a 90. percentilem se nachází děti s postavou robustnější, hodnoty nad 90. percentil odpovídají nadváze, nad 97. percentil již obezitě.

Konkrétní příklad pro práci s grafy:

Chlapec, 10 let, hmotnost 33 kg

V grafu hmotnosti chlapců vyhledáme **na ose x věk** 10 let, od této hodnoty vedeme kolmici do percentilových pásem. **Na ose y vyhledáme hmotnost** 33 kg a také od této hodnoty vedeme kolmici do percentilových pásem. **Na průsečíků obou kolmic se nachází hodnota hmotnosti** tohoto konkrétního chlapce – odpovídající 50. percentilu. Ta vypovídá o tom, že 50 % chlapců ve věku 10 let váží 33 kg a méně. **Chlapec tak má váhu odpovídající normálním hodnotám pro tento věk**. Druhá polovina desetiletých chlapců váží více než 33 kg.

Hmotnost (0 - 18 roků)
Body weight (0 - 18 years)
Chlapci / Boys

Zdroj: [Státní zdravotní ústav, Celostátní antropologický výzkum](#)

Tento článek vznikl za finanční podpory dotačního programu MZ „Národní program zdraví – projekty podpory zdraví“ pro rok 2018, číslo projektu 10975, projekt Aktivně a zdravě.

Copyright © 2022

Vím, co jím a piju, o.p.s., www.vimcojim.cz